

MRb

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
17 april 2023

Projectnaam
Plan van aanpak sociale
advocatuur

Ons kenmerk
4573270

nota

Nota brief sociale advocatuur

1. Aanleiding

U informeren over de concept Kamerbrief + bijlage over het plan van aanpak voor de sociale advocatuur. En vragen ermee in te stemmen dat de Kamerbrief zoals door u toegezegd¹ naar de Tweede Kamer zal worden gestuurd.

2. Geadviseerd besluit

In te stemmen met het versturen van bijgevoegde brief + bijlage aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- De aanleiding voor het opstellen van het plan van aanpak voor de sociale advocatuur zijn de signalen en zorgen dat op (korte) termijn tekorten zullen ontstaan in het aanbod van sociaal advocaten, onder meer door vergrijzing.
- In augustus 2022 heeft onderzoeksbureau Panteia, in opdracht van de Raad voor Rechtsbijstand (de Raad), een onderzoek gedaan naar de arbeidsmarkt van de sociale advocatuur. Daarin concludeerde zij dat zich op niet al te lange termijn tekorten in het aanbod van sociale advocatuur zullen voordoen en dat een integraal plan nodig is.
- Naar aanleiding van de conclusies van het onderzoeksrapport van Panteia is tijdens het Commissiedebat gesubsidieerde rechtsbijstand d.d. 23 november 2022 de motie Van Nispen e.a. ingediend waarin de regering wordt verzocht om zo snel mogelijk met een plan te komen voor de sociale advocatuur.² Mede in reactie daarop zal een brief naar de Tweede Kamer gaan om de Kamer te informeren over het plan van aanpak voor de sociale advocatuur. Dat betreft onderhavige brief.
- In de brief wordt de problematiek rondom de sociale advocatuur geschetst en reageert u op de conclusies uit het Panteia rapport. Verder bespreekt u op hoofdlijnen het plan van aanpak voor de sociale advocatuur en de oplossingsrichtingen. Daarbij wordt benadrukt dat het plan van aanpak niet op

¹ Tijdens het commissiedebat gesubsidieerde rechtsbijstand d.d. 23 november 2022 heeft u toegezegd de brief met het plan van aanpak op uiterlijk 1 april 2023 naar de Kamer te sturen. Die termijn is niet gehaald.

² Kamerstukken II 2022–2023, 36 200 VI, nr. 6.

zichzelf staat, maar onderdeel is van uw brede missie om de toegang tot het recht te versterken. U reageert ook op de motie van 7 december 2022 van leden Ellian en Van Nispen over de beroepsopleiding advocatuur.

- In de bij de brief gevoegde "menukaart" staan oplossingsrichtingen waarover verkennend gesproken is met de NOvA, Raad en VSAN. Daarbij wordt benadrukt dat de "menukaart" niet limitatief is en dat de komende tijd gebruikt gaat worden om de oplossingsrichtingen verder uit te werken, met elkaar te verbinden en eventueel uit te voeren.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
17 april 2023

Ons kenmerk
4573270

4. Toelichting

De afgelopen periode hebben we in goed overleg met de NOvA, Raad en VSAN verkend welke oplossingsrichtingen er mogelijk zijn om de aanwas in de sociale advocatuur te stimuleren en de huidige sociaal advocaten te behouden. Onder meer op basis van deze gesprekken hebben we uiteindelijk de menukaart opgesteld. De komende periode gaan we hier samen met de betrokken partijen verder mee aan de slag.

Tijdens de stafoverleggen op 7 en 20 maart jl. praatten wij u bij over het plan van aanpak voor de sociale advocatuur. Naar aanleiding van uw opmerkingen hebben we nog een aantal concrete voorbeelden uit de bijlage expliciet benoemd in de brief, bijvoorbeeld ten aanzien van de aandacht voor de sociale advocatuur in het onderwijs.

Na het laatste stafoverleg van 20 maart jl. hebben we de concept brief ook nogmaals intern en aan de Nederlandse Orde van Advocaten, de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland en de Raad voor Rechtsbijstand voorgelegd ter afstemming. Daarna is de ontvangen feedback verwerkt in de brief, dit heeft niet tot wezenlijke wijzigingen geleid.

4.1 Politieke context

Naar aanleiding van de conclusies van het onderzoeksrapport van Panteia is tijdens het Commissiedebat gesubsidieerde rechtsbijstand d.d. 23 november 2022 de motie Van Nispen e.a. ingediend waarin de regering wordt verzocht om zo snel mogelijk met een plan te komen voor de sociale advocatuur.³ Met deze brief voert u deze motie uit. U reageert in de brief ook op de motie van 7 december 2022 van leden Ellian en Van Nispen over de beroepsopleiding advocatuur.⁴ Verder wordt in de brief aandacht besteed aan de substantiële maatschappelijke bijdrage die gevraagd wordt van de gehele advocatuur. Dat is een afspraak uit het coalitieakkoord.

4.2 Financiële overwegingen

Er zijn geen directe financiële gevolgen. Mogelijk op termijn bij het uitvoeren van bepaalde oplossingsrichtingen wel, waarover u wanneer dat aan de orde is wordt geïnformeerd.

³ Kamerstukken II 2022–2023, 36 200 VI, nr. 6.

⁴ Kamerstukken II 2022–2023, 31 753, nr. 265.

4.3 *Juridische overwegingen*

Als minister voor Rechtsbescherming bent u stelselverantwoordelijk voor het systeem van gesubsidieerde rechtsbijstand. De sociale advocatuur maakt hier onderdeel van uit. Zij zijn degenen die de meest kwetsbare mensen bijstaan tijdens juridische geschillen, vaak tegen de overheid.

4.4 *Krachtenveld*

Betrokken zijn de NOvA, de Raad en VSAN.

4.5 *Strategie*

Er zijn al goede gesprekken gevoerd met de betrokken partijen. De komende periode zal gebruikt worden om met de nader te bepalen oplossingsrichtingen aan de slag te gaan. Daarbij zij opgemerkt dat veel initiatieven al lopen. In de voortgangsrapportage rechtsbijstand die voor de zomer aan de Kamer zal worden gestuurd, wordt de Kamer weer geïnformeerd over deze vervolgstappen.

4.6 *Uitvoering*

Met onderhavige brief wordt duidelijkheid gegeven over het plan van aanpak voor de sociale advocatuur.

4.7 *Implementatie*

Het plan van aanpak vergt niet direct een wijziging van wet- en regelgeving.

4.8 *Communicatie*

DCOM heeft een woordvoeringslijn opgesteld, hierover wordt u separaat geïnformeerd.

4.9 *Ontwikkelingen hiervoor*

Sinds uw aantreden bent u regelmatig geïnformeerd over het reilen en zijlen van de sociale advocatuur. Onder meer ook over de signalen die er zijn over mogelijke tekorten. Er lopen al diverse initiatieven, zoals genoemd in de onderhavige brief en menukaart.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 *Toelichting*

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel

Datum
17 april 2023

Ons kenmerk
4573270